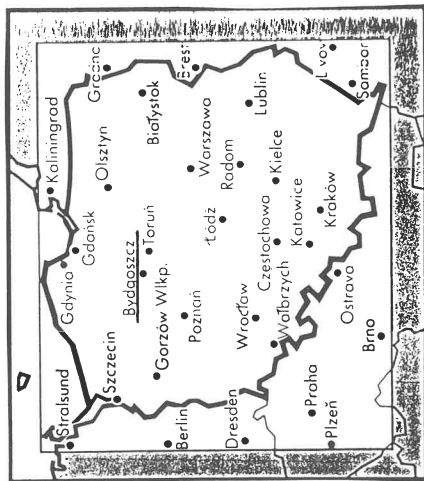

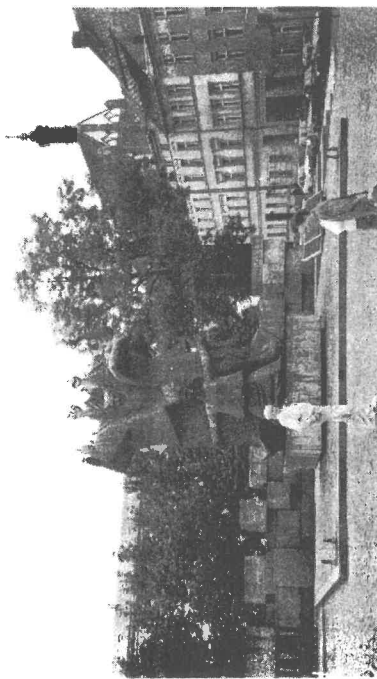
AMTS-LANDBRUGSAFDELING

Bydgoszcz amt har - som Polens øvrige amter - en landbrugsafdeling, som indtil nu har forestået den statslige landbrugspolitik og samarbejdet mellem landbruget og andre virksomheder, organisationer og myndigheder, herunder forsknings- og forædlingsvirksomheder. Afdelingen har været ansvarlig for jordpolitikken og hermed også for oprettelsen og driften af statslige brug og andre offentlige enheder, som har betjent landbruget. I Bydgoszcz amt har cirka 50 virksomheder og institutioner været underlagt landbrugsafdelingen, der har haft 58 kontorer ud over amtet. Disse kontorer har haft kontakten med landmændene gennem de statsligt bestemte sammenslutninger under navnet "Cirkler". Forsynings- og forædlingsvirksomhederne har været organiseret som kooperativer - med den tilføjelse, at medlemmerne ikke ret mange steder har haft reel magt. Også her bestemte staten.

DANMARK, EF OG POLEN

Landbrugskammeret i Bydgoszcz samarbejder på vegne af amtets landbrug med dansk landbrug ved især Landbrugsrådet om udviklingen i Bydgoszcz amt. EF har bevilget 10 mio. kr. til at udbygge de pilotprojekter, som Landbrugsrådet har skabt for de polske landmænd - samt til at viderefor- midle erfaringerne til andre dele af Polen. Det indgår også i projektet, at andelsudviklingen i Polen skal fremmes. De polske samarbejdspartnere er enige med Landbrugsrådet om, at den tidligere centralistiske tankegang i Polen kan vendes. EFs samlede støtte til polsk landbrug i år er på 100 millioner kroner, hvoraf Danmark altså administrerer de 10 millioner kroner. Den danske indsats er også støttet af regeringens østlandepulje.

Et mindesmærke i Bydgoszcz for nazisternes nedslagtning af kendte borgere foran byens tyske kirke - der senere blev nedbrudt for at fjerne sporene, bl.a. mange kuglehuller i væggene. Fundamentsblokke fra kirken er baggrund for mindesmærket.

lovede adelen skattefrihed, hvilket selvsagt svækkede borgere og bønder - og gav udenlandske fyrster indflydelse.

SVENSKERNE OG SYNDFLODEN

I det 16. århundrede invaderede svenske konger Polen, som kaldte perioden for "Syndfloden". Helt galt gik det for landet, fordi der blev indført vetoet for hvert enkelt medlem i parlamentet. Begrebet "Polsk Rigsdag" var skabt. Sidste del af det 17. århundrede var præget af borgerkrig, som førte til Polens deling. Prøjsen, Rusland og Østrig delte store polske områder mellem sig. I det tilbageværende Polen fik borgere og bønder større frihed på aldelsens bekostning, men den ny forfatning fik ingen betydning, idet Rusland og Prøjsen invaderede landet. Polakkerne gik derefter med Napoleon og fik en kort tid landet genetableret - inden en ny opløsning i 1815. Trods mange opstande i det kommende århundrede var det først i tomrummet efter første verdenskrig (1918), Polen genopstod som nation - flere hundrede km øst for det nuværende Polen.

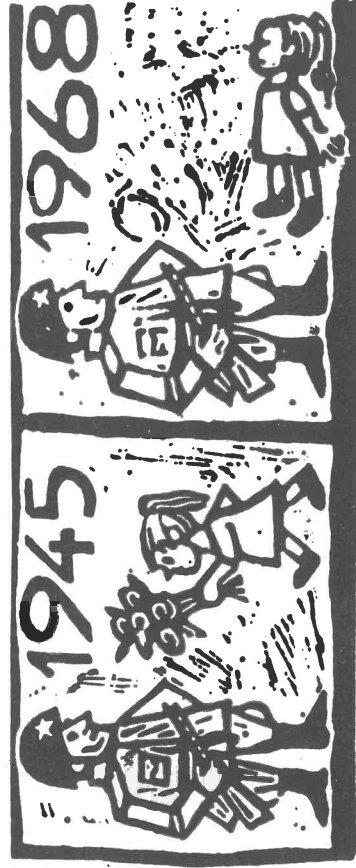
I 1926 tog marskal Pilsudski magten ved et kup, og Polen var et diktatur frem til Hitlers invasion 1. september 1939. I alle krigsårene bekæmpede polakkerne invasionsmagten - med store tab til følge. Samtidig gjorde også naboen mod øst livet besværligt for det atter undertrykte folk. Det står i dag klart, at en massakre i 1940 på 4.000 polske officerer blev begået af sovjetiske tropper, ikke af tyske.

Endnu mens krigen var i gang, dannede Polens borgerlige partier en regering i London, mens kommunisterne etablerede sig i de områder, der blev befriet. Da sejtherrerne trak de nye grænser efter Hitler, blev Polen - som så ofte før - ofret. Landet blev meget mod det store flertals vilje en del af østblokken.

bl.a. 2000 polakkers liv til følge. Kanalen er stadig i brug og forbinder Bydgoszcz med Europas vandveje.

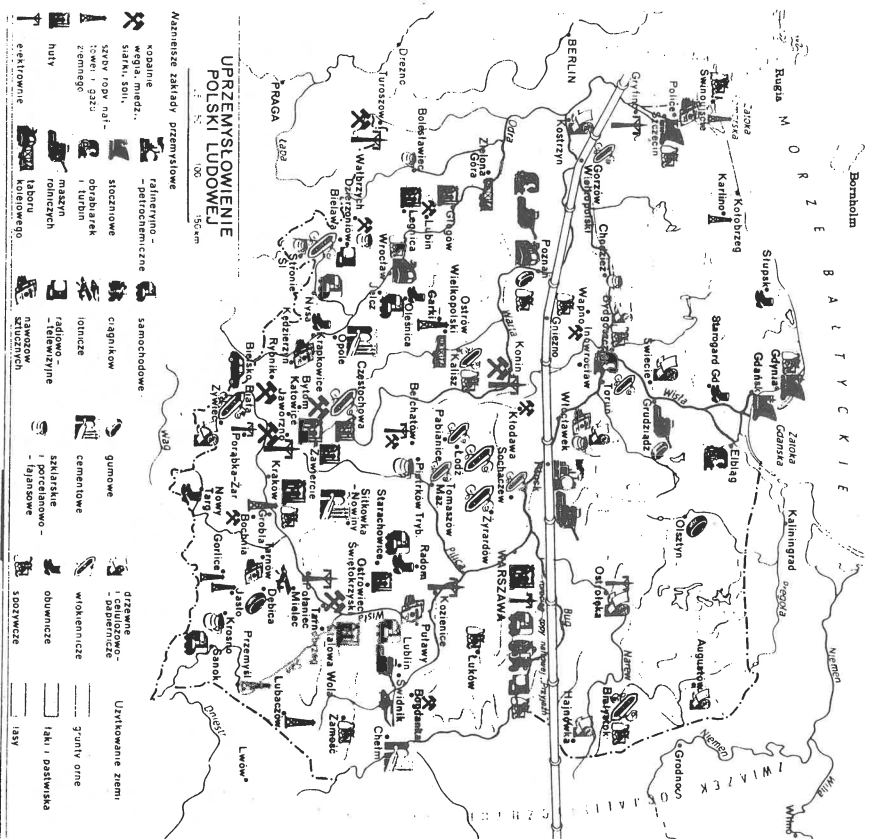
Både i 1794 og i 1806 blev der gjort oprør mod prøjserne - sidste gang med succes, fordi Napoleons-krigene krævede tysk indsats andre steder. Men glæden var kort. I 1813 kom russerne - som måtte ud igen i 1815, da Prøjsen ved Wiener-konferencen fik hele Bydgoszcz-området. Atter blev der germaniseret. Polsk kultur og sprog blev undertrykt - samtidig med, at der skete en betydelig udvikling, som fik befolkningstallet til at vokse til 100.000. Tyske indvandrere lavede bosættelser overalt. Sådan noget gør besættelsesmagter. Svaret var oprør igen i 1831 og 1846 og dannelse af en lang række polske foreninger.

Endelig i 1920 - efter første verdenskrig - var det slut med prøjsisk herredømme. Bydgoszcz blev igen polsk, og en national udvikling blev iværksat. Den stoppede brat med Hitlers invasion i september 1939, og atter måtte Bydgoszcz bløde. Krigen kostede 36.000 af byens indbyggere livet. Ved en bestemt lejlighed blev hundrevis af tilfældige, kendte borgere samlet og mejet ned foran den tyske kirke i byen. Efterfølgende fjernede tyskerne sporene - ved at nedbryde kirken, der var del i et kloster-kompleks. Bydgoszcz blev befriet af sovjetiske tropper i januar 1945.

INOWROCLAW

"IRENA" glasfabrikken, som vi skal besøge mandag d. 27. april er fra 1924 og fremstiller krystalglas.

Kort over Polens industri.

HITLER OG DEN RØDE HÆR

Under krigen slagtede eller gassede Hitler ikke blot flertallet af Polens 6 millioner jøder. Også den polske befolkning fik sin sag for under oprøret i Warszawa, som blev gennemført, mens den røde hær stod - og blev stående - uden for byen. Da det hele var overstået havde de totalt udraderede polakker (250.000 polakker mistede livet) gjort det så meget nemmere for russerne at gøre arbejdet færdigt mod de også svækkede tyskere. Til gengæld for betrielsen fik Polen "lov til" at blive i østblokken og endog lægge navn til Warszawa-pagten.

Men tilbage til begyndelsen. Der er spor efter mennesker 250.000 år tilbage i tiden i Polen. Den nuværende slaviske befolkning indvandrede i perioden 1500-500 år før vor tidsregning.

Polens første konge, Mieszko 1., kom til magten i 962, der regnes for det første år i landets historie. Kongen blev kristen i 966. Hans søn herskede over et Storpolen fra Karpaterne til Østersøen og fra Elben til Bug. Polen har også haft sin erobringstid.

PRØJSERNE

I 1226 etablerede Den tyske Korsridderorden sig i det nordøstlige Polen, hvorfra ordenen sidenhen vendte sig mod andre dele af landet og etablerede sin egen stat. De kommende århundreder var præget af omskiftelser. I 1410 lykkedes det for Polen og Litauen i en alliance at sætte de tyske riddere midlertidigt på porten. Deres indflydelse holdt sig dog helt til 1525, da Korsriddernes stat blev omdannet til hertugdømmet Prøjsen - som blev underlagt den polske konge. I 1569 blev Polen og Litauen helt forenede som en af Europas stærkeste stater, men allerede fra 1572 gik det ned ad bakke, da Polen blev et valgkongedømme. Repræsentanter for adelen valgte kongen, der efterfølgende blev svækket på adelens bekostning. Kongekandidater

EF og den øvrige gamle frie verden står overfor en opgave af samme dimension, som den USA måtte se i øjnene efter 1945. Svaret var ikke mindst Marshall-hjælp: Sæt noget i gang, så folk kan klare sig selv - og det så godt, at de også får råd til at importere fra os.

UDFORDRINGEN FRA ØST

Selvom det lykkes for os at få de offentlige udgifter ned og den social-demokratiske model omlagt til et system, hvor den enkelte nok så meget har ansvar for sig selv, vil vi i Vest stadig stå med en udfordring, der koster fælles penge: udfordringen fra Øst, bl.a. Polen. Mulighederne i dansk landbrug og erhvervets følgeindustrier afhænger også af, hvordan Bruxelles og København tager denne udfordring op. Med disse tanker i baghovedet kan den enkelte gennem egen iagttagelse og spørgslyst få et stort udbytte af en rejse til Polen. Hæftet her er tænkt som en forberedelse, der forhåbentlig kan øge udbyttet. God læse- og rejselyst.

HVAD POLEN DOG HAR VÆRET IGENNEM

Polen er som land mere end 1000 år gammelt - og rigtig mange af de 1000 år har været endog meget blodige. I tilgift er Polen blevet flyttet med. Grænserne i dag er nogle ganske andre end dem fra anden verdenskrig. Op til 1939 var grænsen mellem Tyskland og Polen placeret op til 150 km længere mod øst end den nuværende grænse - og før første verdenskrig hørte endog Bydgoszcz med til Prøjsen. Da havde forresten også Sønderjylland Berlin, som uønsket hovedstad! Prisen for at få områder tilbage fra Tyskland efter 1946 var aflevering af gamle polske områder til Sovjetunionen.

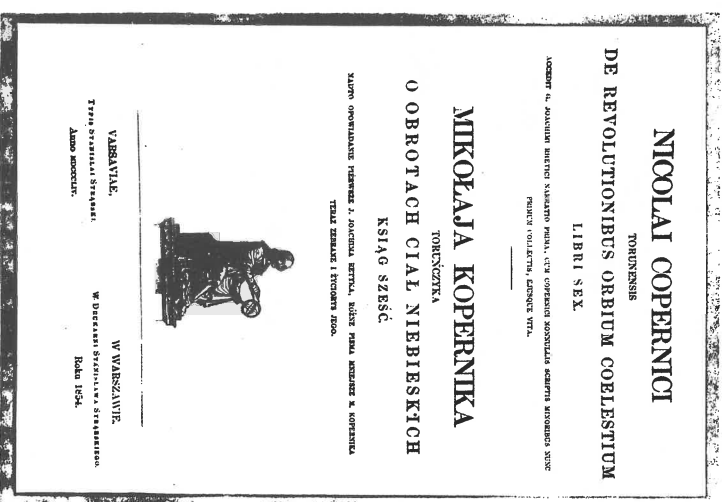

TORUŃ

Toruń er en af Polens smukkeste og mest fascinerende byer. Byen strækker sig langs begge bredder af Vistula floden i Toruń-Bydgoszcz dalen.

Byen blev grundlagt i 1233. I en periode tilhørte den også Preussen, hvilket tydeligt kan ses under vandringen gennem byen. I dag har byen over 200.000 indbyggere og er industrielt, kulturelt, videnskabeligt center samt turistcenter.

Torun er den store astronom Nicolaus Copernicus' by. Mikolaj Kopernik blev født i 1473. Som 18-årig begyndte han at læse på universitetet i Kraków. Hans største interesse var astronomi. Senere læste han jura i Frankrig og medicin i Italien. Han blev verdenskendt for sit værk "De revolutionibus orbium coelestium" som blev udgivet i 1543, og som revolutionerede vores opfattelse af solsystemet.

Universitetet i Torun, som vi skal besøge, er opkaldt efter Mikolaj Kopernik.

Formålet med studieturen er at besøge 2 polske universiteter: Mikolaj Kopernik i Torun og Adam Mickiewicz i Poznan og på hjemvejen at aflægge et besøg på Max Planck Institutet i Berlin.

POLEN UNDER OMSTRUKTURERING

Lidt om det nye Polen, der i dag, som et frit land er på vej til markedsøkonomi, står overfor enorme problemer. En stor udlandsgæld og betydelige fortsatte underskud på betalingsbalancen er kombineret med en arbejdsløshed på over to millioner mennesker ud af en befolkning på 38 millioner. Hertil kommer mange jobs, som ikke er produktive - og nogles påstand om, at halvdelen af Polens 2,5 millioner landbrug inden år 2000 vil være gået neddem og hjem. Sker det, vil arbejdsløshedstallet alene af den grund blive fordoblet.

Polakkerne ved det godt - og det er dem en ringe trøst, at det står meget værre til i store dele af den Sovjetunion, som holdt Østeuropa i et solidt favntag, indtil glasnost og perestrojka endelig muliggjorde de polske revolutionsdrømme fra Gdańsk i 1981.

MARSHALL-HJÆLP

I Vest må vi derfor erkende, at sikkerhedspolitik i dag også er udviklingspolitik. Skal der blive orden i det europæiske hus, kan der være årsag til at synge med Grundtvig, at få må have for meget og færre for lidt - uden at initiativet og virkelysten i det markedsøkonomiske system dog skal sættes over styr.

Mikolaj Kopernik's Universitet består af 6 fakulteter: Humaniora, Biologi og Geografi, Matematik, Fysik og Kemi, Jura og Statskundskab, Økonomi og Kunsthistorie.

ONSDAG D. 29. APRIL

KL. 07.00 MORGENMAD (MOTEL "BUKOWY DWOREK")

KL. 08.00 AFGANG TIL BERLIN (120 KM)

KL. 12.00 ANKOMST TIL MOTEL "GRÜNAU"
INDKVARTERING

KL. 12.30 FROKOST

KL. 13.30 BESØG PÅ MAX-PLANCK INSTITUT

TORS DAG D. 30. APRIL

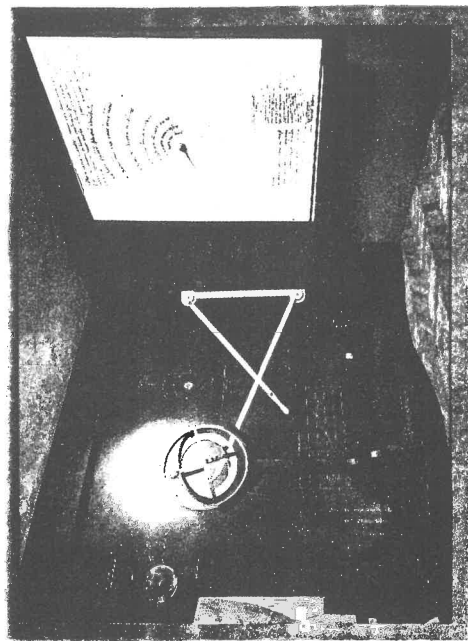
KL. 07.00 MORGENMAD (MOTEL GRÜNAU)

KL. 08.00 RUNDTUR I BERLIN

KL. 12.00 FROKOST

KL. 13.00 HJEMTUREN PÅBEGYNDES

KL. ? ANKOMST TIL ÅRHUS

Das Nikolaus-Kopernikus-Museum, ein Teil der Ausstellung im Kopernikushaus — ein Modell des heliozentrischen Systems, Modelle aus dem Instrumentarium von Nikolaus Kopernikus: Quadrant, Astrolabium, Triquetrum. Fot. Bohdan Olechnicki.

POZNAN

Poznan ligger ca. 180 km fra den tysk-polske grænse. Byen har sin oprindelse fra det 9. århundrede. Igennem årene var den i svenske, preussiske og også russiske hænder. Den blev også kendt for den første arbejder-protest i det kommunistiske Polen i juni 1956, da metalarbejdere på H. Cegielski's virksomhed gik på gaden og demonstrerede imod styret, og hvor der blev skudt nogle ned.

I Poznań bor der ca. 600.000 indbyggere. I byen findes der 12 højere læreanstalter: Universitetet, som vi skal besøge, er opkaldt efter den mest kendte polske digter, Adam Mickiewicz (udt. Mitskjevij). Adam Mickiewicz Universitetet (AMU) i Poznań blev grundlagt i 1519. I dag kan det let sammenlignes med en lille by på 19.000 mennesker.

Piast Ørnen - AMU's logo

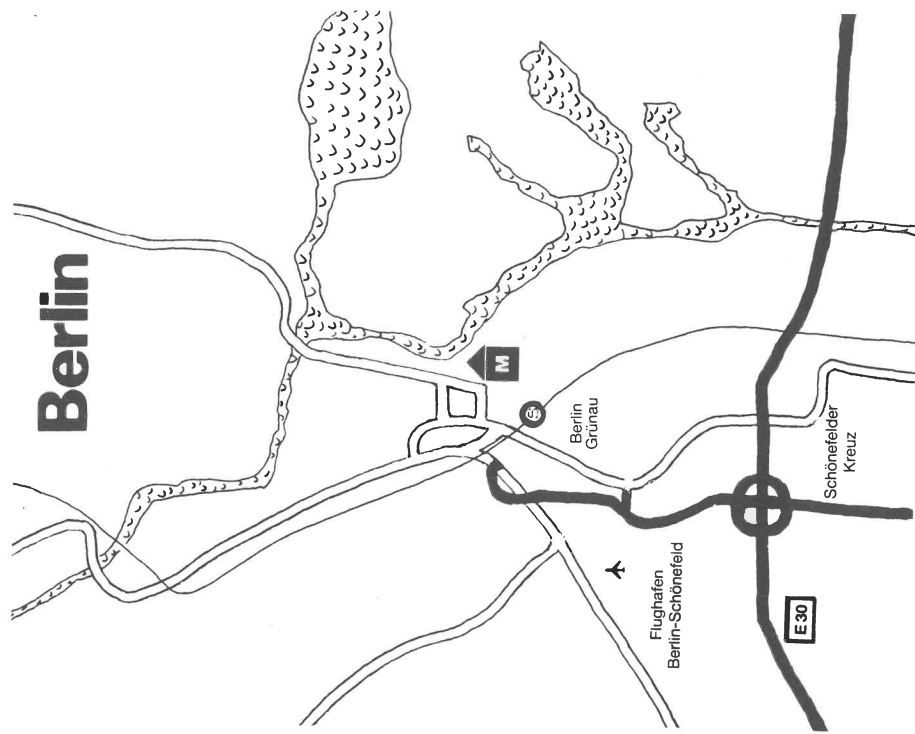
Under vores tur skal vi besøge to institutter: Akustisk Institut og Botanisk Institut.

TIRSDAG D. 28. APRIL

KL. 07.00	MORGENMAD (HOTEL "IKAR", BYDGOSZCZ)
KL. 08.00	AFGANG TIL POZNAŃ (129 KM) HUSK BAGAGE !
KL. 10.00	ANKOMST TIL POZNAŃ
KL. 11.30	FROKOST
KL. 12.30	BESØG PÅ ADAM MICKIEWICZ (mitskjevij) UNIVER- SITET, POZNAŃ (AKUSTISK OG BOTANISK INSTITUT)
KL. 15.00	KAFFE
KL. 16.00	RUNDTUR I POZNAŃ MULIGHED FOR AT HANDLE
KL. 18.30	MIDDAG. POLSKE GÆSTER DELTAGER
CA. 21.30	AFGANG TIL MOTELLET "BUKOWY DWOREK" (128 KM)

MANDAG D. 27.4.1992

- KL. 07.00** MORGENMAD - HOTEL "IKAR"
- KL. 08.00** AFGANG TIL INOWROCLAW (40 KM)
- KL. 09.00** BESØG PÅ KRYSTALFABRIK "IRENA",
INOWROCLAW, UL. SZKLARSKA 9
- KL. 11.00** AFGANG
- KL. 11.30** FROKOST HOS LANDMAND, HR. SMAGACZ
- KL. 12.30** AFGANG TIL TORUŃ (40 KM)
- KL. 13.30** BESØG PÅ NICOLAUS COPERNICUS UNIVERSITETET,
TORUŃ
- KL. 15.00** KAFFE
- KL. 16.00** RUNDVISNING - KOPERNIK'S HUS O.S.V.
- KL. 18.00** AFGANG TIL BYDGOSZCZ (45 KM)
- KL. 19.30** MIDDAG SAMMEN MED POLSKE FOLK FRA UNIVER-
SITETET

I Berlin skal vi overnatte på Grünau-Motellet. Vi skal besøge fysisk institut på Max Planck, hvor vi skal se lagerring "Bessy" - samt hilse på kolleger på værkstederne.

TURENS PROGRAM

HUSK:

1. GYLDIGT PAS
2. AFGANG KL. 06.00 - P R Æ C I S
3. MEDBRING MADPAKKE TIL FROKOST

SØNDAG D. 26.4.1992

- KL. 06.00 AFGANG C.F.MØLLERS ALLE 130
(PARKERINGSPLADSEN)
BYGN. BIO I, INST. F. MOLEKYLÆR BIOLOGI
- KL. 12.00 FROKOST - MEDBRAGT MADPAKKE
- KL. 15.30 ANKOMST TYSK/POLSK GRÆNSE
- KL. 16.30 MIDDAG PÅ MOTEL ("BUKOWY DWOREK", PL.)
- KL. 21.00 ANKOMST TIL HOTEL "TKAR" I BYDGOSZCZ
INDKVARTERING

Der er ikke smør, brød, æg,
flæsk er ikke til at opdrive.

På grund af sulten
bliver vi tvunget til at
spise Lenins værker . . .

Det var ikke for et sådant Polen
vore fædre kæmpede.

En polak er pave.

en anden står ved Carters side,
en halv snes knæler for Bresjnev,

resten står i kø.

Hvad har vi fået ud af
at Gierek krøb til tops

når vi af sparsommelighed

må sætte en prop i røven . . .

Nu har vi haft tredive år med demokrati,
men sukkeret er strengt rationeret

som under okkupationen . . .

Regeringen har alligevel

haft en vis succes, kan man sige:

I Polen kan man komme i himlen
uden at stå i kø.

(et digt af en anonym arbejder)

INDHOLDSFORTEGNELSE

TURENS PROGRAM	3
OM POLEN	7
DANMARK, EF OG POLEN	12
BYDGOSZCZ	14
"TRENA" GLASFABRIK	16
TORUN	17
POZNAN	19
BERLIN	21
DIGT AF EN ANONYM ARBEJDER	22
PRAKTISKE OPLYSNINGER	23
DELTAGERLISTE	24

PRAKTISKE OPLYSNINGER:

SØNDAG, d. 26. april kl. ca. 21.00 - ANKOMST TIL BYDGOSZCZ.
HOTEL "IKAR", UL. SZUBINSKA 32.
TLF.: (009 48) 52-39 17 88

TIRSDAG, d. 28. april kl. ca 12.00 - ANKOMST TIL POZNAN
MOTEL "BUKOWY DWOREK" I GRONÓW (128 km fra Poznan).

ONSDAG, d. 29. april kl. ca 12.00 ANKOMST TIL BERLIN
MOTEL "GRÜNAU", BERLIN-GRÜNAU, LIBBOLDALLE 17.
TLF.: (009 47) 676 41 98

TORS DAG, d. 30. april - HJEMTUR

NB.: HVER MORGEN KL. 8.00 AFGANG FRA HOTELLERNE TIL
DAGENS PROGRAM.

VALUTA: Møntenheden hedder ZŁOTY (udtales zlotti).

Kurs:

kr. 1 = 1.800 zł. kr. 25 = 45.000 zł.
kr. 5 = 9.000 zł. kr. 35 = 63.000 zł.
kr. 10 = 18.000 zł. kr. 75 = 135.000 zł.
kr. 15 = 27.000 zł. kr. 90 = 162.000 zł.

ØL - PIWO

VODKA - WÓDKA (vutka)

SKÅLJ - NA ZDROWIE! (na zdrowje)

TAKI - DZIEKUJĘ! (dzjenkuje)

JA - TAK

NEJ - NIE (nje)

DELTAGERLISTE

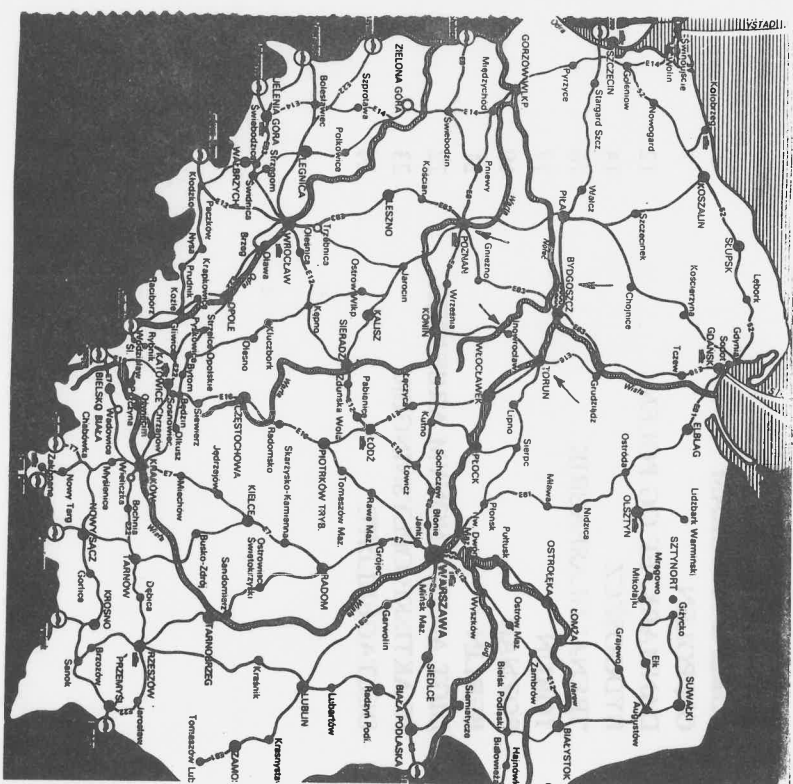
MOGENS ANDERSEN	BIRGER KAISER
JENS ANDREASSEN	JENS KJELDSEN
POUL AGGERHOLM	PALLE KRISTENSEN
MOGENS BENTZEN	STANISLAW MIELCZAREK
PER CHRISTENSEN	LEIF MORTENSEN
JENS CHR DAMSGÅRD	KNUD ÅGE H. MORTENSEN
PREBEN DAUGÅRD	BENT NIELSEN
JENS ERIKSEN	SVEND E. OLSEN
JØRN ESPERSEN	FINN PEDERSEN
POUL FABECH	KARSTEN RASMUSSEN
LEIF FLENSBORG	P. STRAND
ANDERS FRIIS	ERIK SØNDERGÅRD
MICHAEL GODTHÅB	NIELS SØNDERSKOV
KEN GBEER	PETER T. SØRENSEN
FINN HOMANN	DIEN WINH TIEN
GERT JACOBSEN	JENS VESTERGÅRD
EGON JANS	SVEND WANN
OLE JENSEN	RENE WARTHOE
PREBEN JENSEN	LOUISE ZIEGLER
ALEX JENSEN	PETER ØSTERGÅRD

I ALT 40 PERSONER

KLUB 59 DANSK METAL

STUDIETUR

til

P O L E N

26. april - 1. maj 1992

for

teknikere og håndværkere
ved Aarhus Universitet